

PREHĽAD VYBRANÝCH ROZHODNUTÍ ÚSTAVNÉHO SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

za obdobie júl 2011

I. senát

Vybrané uznesenia:

spisová značka	I. ÚS 436/2010
sudca spravodajca	Marianna Mochnáčová
druh konania	čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - vyhovené
dátum rozhodnutia	9. júna 2011
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky čl. 5 ods. 3 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením
skutkový stav a základné fakty	<p>Sťažovateľ namietal porušenie označených základných práv uznesením najvyššieho súdu zo 17. júna 2010 a jemu predchádzajúcim postupom v súvislosti s rozhodovaním o predĺžení väzby do 15. decembra 2010.</p> <p>V uvedenom rozhodnutí podľa sťažovateľa najvyšší súd nezohľadnil ním uvádzané argumenty, a to, že bol obžalovaný prokurátorom Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky zo spáchania piatich skutkov, pričom Špeciálny súd ho pre skutok nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami oslobodil a za spáchanie štyroch skutkov (trestný čin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny, trestný čin vraždy spolupáchateľstvom, trestný čin hrubého nátlaku spolupáchateľstvom a trestný čin hrubého nátlaku) odsúdil. Sťažovateľ poukázal aj na skutočnosť, že za skutok založenie, zosnovanie a podporovanie zločineckej skupiny bol prepustený z väzby už uznesením Špeciálneho súdu z 22. júla 2005 v spojení s uznesením najvyššieho súdu zo 16. augusta 2005. Následne (13. apríla 2006) bol vyšetrovateľom Policajného zboru obvinený z totožného skutku založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny, ale prokurátor Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky dňa 14. apríla 2006 nariadil jeho prepustenie zo zadržania. V súčasnosti je sťažovateľ vo väzbe tretíkrát za totožný skutok.</p> <p>Sťažovateľ tiež poukázal na neprimeranosť trvania jeho väzby, ktorá začala plynúť 24. augusta 2006.</p> <p>Sťažovateľ v sťažnosti ďalej argumentoval, že najvyšší súd mu uznesením zo 17. júna 2010 predĺžil lehotu trvania väzby použitím ustanovenia § 76a Trestného poriadku, a preto jeho väzba už nie je zákonná v zmysle čl. 5 ods. 4 dohovoru, keďže v čase jeho vzatia do väzby v roku 2006 bola zákonom ustanovená maximálna väzobná lehota 48 mesiacov.</p> <p>Za najpodstatnejšiu považuje sťažovateľ skutočnosť, že najvyšší súd v uznesení zo 17. júna 2010 nerozhodol o jeho alternatívnej ponuke nahradiť jeho väzbu zárukou, a teda buď prijať peňažnú záruku, alebo aplikovať inštitút dohľadu probačného a mediačného úradníka. Najvyšší súd sa k navrhnutej záruke vyjadril, že „... vzhľadom na osobu obžalovaného, no najmä na charakter prejednávanej trestnej veci neprichádza do úvahy...“. Podľa sťažovateľa najvyšší súd „pochybil, keď rozhodnutie o neprijatí peňažnej záruky, resp. o aplikácii probačného a mediačného úradníka nie je obsahom výrokovvej</p>

	<p>časti napadnutého uznesenia najvyššieho súdu. Bolo povinnosťou súdu rozhodnúť o kaucii a probačnom dohlade výrokom v uznesení, pretože to vyplýva z ducha i litery ustanovenia § 80 a § 81 Trestného poriadku. Navyše, neprijatie kaucie musí byť odôvodnené zo všetkých hľadísk, ktoré súd viedli k záveru, že nahradenie väzby kauciou, resp. dohľadom, je vzhľadom na osobu obvineného a povahu prejednávanej veci nedostatočné (viď rozhodnutie najvyššieho súdu publikované pod R č. 42/2007).“.</p> <p>Absenciou výroku o ponúknutých náhradách za väzbu boli podľa sťažovateľa porušené jeho základné práva podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a práva podľa čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru.</p>
<p>ratio decidendi</p>	<p>1. Ústavný súd z uznesenia najvyššieho súdu zo 17. júna 2009 zistil, že neobsahuje výrok o neprijatí peňažnej záruky sťažovateľa podľa § 81 ods. 1 Trestného poriadku ani výrok o neprijatí návrhu sťažovateľa na nahradenie väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka podľa § 80 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.</p> <p>V odôvodnení napadnutého rozhodnutia vo vzťahu k možnosti nahradenia väzby sťažovateľa miernejšími zabezpečovacími prostriedkami sa uvádza: „Aplikácia inštitútov trestného práva spôsobilých, za určitých zákonom vymedzených podmienok nahradiť väzbu, v danom prípade vzhľadom na osobu obžalovaného, no najmä charakter prejednávanej trestnej veci neprichádza do úvahy.“</p> <p>Ústavný súd v súvislosti s námietkou sťažovateľa, podľa ktorej sa najvyšší súd nezaoberal jeho návrhom na nahradenie väzby peňažnou zárukou alebo dohľadom probačného a mediačného úradníka, zistil, že vo výroku napadnutého uznesenia chýba výrok obsahujúci rozhodnutie o ponúknutej peňažnej záruke a o navrhovanom dohlade probačného a mediačného úradníka, avšak na druhej strane z citovanej časti odôvodnenia uvedeného uznesenia možno vyvodit', že najvyšší súd sa alternatívnym návrhom sťažovateľa na nahradenie väzby peňažnou zárukou alebo dohľadom probačného a mediačného úradníka zaoberal a tento neprijal.</p> <p>Podstatnou pre rozhodnutie v tejto veci je otázka, či uvedený postup najvyššieho súdu, podľa ktorého je postačujúce, ak sa s návrhom sťažovateľa na nahradenie jeho väzby peňažnou zárukou alebo dohľadom probačného a mediačného úradníka vysporiada súd len v rámci odôvodnenia svojho rozhodnutia bez toho, aby o ňom samostatne rozhodol vo výrokovej časti svojho rozhodnutia, možno považovať za ústavne konformný, resp. či je v súlade so zárukami, ktoré možno vyvodit' pre rozhodovanie o väzbe, resp. jej ďalšom trvaní z príslušných ustanovení ústavy a dohovoru, ako aj jeho doterajšej judikatúry.</p> <p>Ústavný súd už v rámci svojej judikatúry zaujal názor, že je potrebné individualizovať výrokovú časť rozhodnutia súdu o väzbe, resp. jej ďalšom trvaní, ktorým sa zasahuje do práva na osobnú slobodu zaručeného ústavou i dohovorom, tak aby z nej zjavne vyplývalo, že súd rozhodol o všetkých návrhoch obvineného (sťažovateľa), ktorá vyplýva zo záujmu na zachovaní právnej istoty, ako jedného z atribútov právneho štátu v zmysle čl. 1 ods. 1 ústavy (m. m. IV. ÚS 227/09, I. ÚS 14/2010).</p> <p>Vzhľadom na to, že uznesením najvyššieho súdu nebolo rozhodnuté o sťažovateľom riadne v rámci konania uplatnených oprávneniach (o dvoch prostriedkoch nahradenia väzby), nemožno toto uznesenie v tejto časti označiť za ústavne súladné.</p> <p>Ústavný súd na základe uvedeného rozhodol, že uznesením najvyššieho súdu zo 17. júna 2010 tým, že nerozhodol o návrhu sťažovateľa na nahradenie jeho väzby peňažnou zárukou alebo dohľadom probačného a mediačného úradníka, boli porušené základné práva sťažovateľa podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy, ako aj jeho práva podľa čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru.</p> <p>2. Sťažovateľ v sťažnosti namietal, že jeho väzba je neprimeraná v dôsledku neexistencie jej dôvodov pri preskúmaní jej zákonnosti najvyšším súdom, v dôsledku čoho malo dôjsť k porušeniu jeho práva podľa čl. 5 ods. 3 dohovoru a základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy.</p> <p>Podľa judikatúry ESĽP väzba pre účely dohovoru končí vyhlásením rozhodnutia o vine a treste súdom prvého stupňa bez ohľadu na právoplatnosť tohto rozhodnutia (Solmaz v. Turecko zo 16. januára 2007). Pozbavenie osobnej slobody po vyhlásení odsudzujúceho rozsudku súdu prvého stupňa preto nepodlieha kontrole podľa čl. 5 ods. 3 dohovoru z hľadiska existencie dôvodov väzby počas celej doby trvania väzby, ktorý je aplikovateľný len v prípade, ak je obmedzenie osobnej slobody založené na dôvode podľa</p>

čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že v čase podania sťažnosti bola osobná sloboda sťažovateľa obmedzená väzbou potom, ako bol rozsudkom Špeciálneho súdu z 24. februára 2009 uznaný za vinného zo zločinu založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny, z trestného činu vraždy spolupáchateľstvom, z trestného činu hrubého nátlaku spolupáchateľstvom a aj z trestného činu hrubého nátlaku a bol mu uložený výnimočný trest odňatia slobody v trvaní dvadsaťtri rokov. Z uznesenia najvyššieho súdu zo 17. júna 2010 vyplýva, že táto skutočnosť bola podstatná aj pri rozhodovaní najvyššieho súdu o ďalšom predĺžení väzby sťažovateľa a spolu s prihliadnutím na správanie sťažovateľa pred jeho vzatím do väzby a druhom trestnej činnosti, za ktorú bol odsúdený, tvorila dôvody, ktoré sú podľa názoru ústavného súdu dostatočné na predĺženie väzby sťažovateľa. Vzhľadom na uvedené podľa ústavného súdu možno konštatovať, že uznesenie zo 17. júna 2010 plne rešpektuje požiadavky kladené čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy na rozhodovanie o zákonnosti väzby a nemožno ho označiť za arbitrárne alebo zjavne neodôvodnené. Vzhľadom na vydaný rozsudok Špeciálneho súdu z 24. februára 2009 sťažovateľ sa už v tomto štádiu trestného konania nemôže v záujme ochrany svojich práv domáhať aplikácie čl. 5 ods. 3 dohovoru na účely preskúmania dôvodov jeho väzby.

V súvislosti s námietkou sťažovateľa, že najvyšší súd v odôvodnení uznesenia zo 17. júna 2010 nezohľadnil všetky ním uvádzané argumenty (analýzu skutkov, za ktoré bol sťažovateľ uznaný za vinného, resp. spod obžaloby ktorých bol oslobodený, resp. skutkov, za ktoré bol prepustený zo zadržania), ústavný súd poukazuje na svoju judikatúru, v ktorej už vyslovil, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (m. m. III. ÚS 209/04).

S prihliadnutím na uvedené možno podľa ústavného súdu konštatovať, že skutočnosť, že najvyšší súd uvedenú argumentáciu sťažovateľa v konaní o návrhu predsedu najvyššieho súdu na predĺženie väzby sťažovateľa posúdil ako irelevantnú, resp. nie natoľko podstatnú pre rozhodnutie, aby k nej v rámci jeho odôvodnenia dal samostatnú odpoveď, nemožno posúdiť ako taký nedostatok odôvodnenia toho rozhodnutia najvyššieho súdu, ktorý by mal za následok porušenie ním označených práv.

3. Sťažovateľ ďalej argumentoval tým, že jeho **väzba je nezákonná v dôsledku nesprávnej aplikácie ustanovenia § 76a Trestného poriadku**, ktoré má podľa jeho názoru retroaktívny charakter, keďže v čase jeho vzatia do väzby bola zákonom ustanovená maximálna väzobná lehota 48 mesiacov.

V súvislosti s touto námietkou sťažovateľa ústavný súd konštatuje, že trvanie väzby je upravené v § 76 až § 79 Trestného poriadku, pričom celková lehota väzby je upravená v § 76 ods. 6 Trestného poriadku. S účinnosťou od 20. marca 2009 bol zákonom č. 97/2009 Z. z. do Trestného poriadku doplnený § 76a, podľa ktorého ak sa vedie trestné stíhanie pre obzvlášť závažný zločin, za ktorý možno uložiť trest odňatia slobody na 25 rokov alebo trest odňatia slobody na doživotie, ktoré nebolo možné pre obťažnosť veci alebo z iných závažných dôvodov skončiť do uplynutia celkovej lehoty väzby v trestnom konaní a prepustením obvineného na slobodu hrozí, že bude zmarené alebo podstatne sťažené dosiahnutie účelu trestného konania, môže súd rozhodnúť o predĺžení celkovej lehoty väzby v trestnom konaní na nevyhnutnú dobu, a to aj opakovane. Celková lehota väzby v trestnom konaní spolu s jej predĺžením podľa predchádzajúcej vety však nesmie presiahnuť 60 mesiacov. Podľa prechodného ustanovenia k § 76a Trestného poriadku (§ 567e Trestného poriadku) sa § 76a použije aj na lehotu väzby, ktorá začala plynúť pred dňom nadobudnutia účinnosti zákona č. 97/2009 Z. z. (t. j. pred 20. marcom 2009), vrátane lehoty väzby v konaní pred súdom podľa § 78 ods. 1 Trestného poriadku v znení účinnom do 31. januára 2009, nepoužije sa však v prípade, ak by sa mala predĺžiť lehota väzby v prípravnom konaní.

Najvyšší súd postupoval pri rozhodovaní o predĺžení lehoty väzby sťažovateľa podľa ustanovenia § 76a Trestného poriadku, ktoré bolo platné a účinné v čase jeho rozhodovania a ktoré sa v zmysle prechodného § 567e Trestného poriadku použije aj na lehotu súdnej väzby, ktorá začala plynúť pred nadobudnutím účinnosti novely, ktorou

	<p>bolo doplnené uvedené ustanovenie.</p> <p>K tomuto záveru dospel aj najvyšší súd pri rozhodovaní o predĺžení väzby sťažovateľa, keď v odôvodnení napadnutého rozhodnutia priamo citoval spomínané ustanovenia Trestného poriadku.</p> <p>Na základe uvedeného ústavný súd nezistil taký výklad relevantných ustanovení v tom čase účinného procesného predpisu upravujúceho postup v trestnom konaní v označenom rozhodnutí najvyššieho súdu a ich uplatnenie vo veci sťažovateľa, ktorý by mohol vyvolať nezlučiteľné účinky s ústavou. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom najvyššieho súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti, arbitrárnosti názoru alebo svojvôli najvyššieho súdu a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor najvyššieho súdu svojím vlastným.</p> <p>Po preskúmaní napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu, námietok sťažovateľa a záverov opierajúcich sa o judikatúru ESLP možno urobiť záver, že uznesenie zo 17. júna 2010 ako aj jemu predchádzajúci procesný postup nemohli porušiť práva sťažovateľa, tak ako to uvádza vo svojej sťažnosti, a že účinky výkonu právomoci najvyššieho súdu v uvedenej veci sú zlučiteľné so sťažovateľom označenými právami podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a podľa čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru, a preto sťažnosti sťažovateľa v tejto časti nevyhovuje.</p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESLP a iných súdov</p>	<p>Stögmüller c. Rakúsko z 10. novembra 1969 Caballero c. Spojené kráľovstvo z 8. februára 2000, S. B. C. c. Spojené kráľovstvo z 19. júna 2001 Solmaz v. Turecko zo 16. januára 2007</p>

Spracovala : JUDr. Zuzana Gajdošová

Upozornenie :

Prehľad vybraných rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „prehľad“) je neoficiálnym dokumentom, ktorý slúži výlučne na informovanie o rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“). Prehľad zostavuje Analytické oddelenie Odboru súdnych poradcov a súdnej agendy Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky z rozhodnutí ústavného súdu, písomne vyhotovených a odoslaných účastníkom konania v danom období. Prehľad nezaväzuje ústavný súd a nenahrádza jednotlivé rozhodnutia ústavného súdu, z ktorých bol zostavený.